

Laukkaset

Laukkasten sukuseuran osasto Suur-Savon Sukututkimusyhdistyksen 25-vuotis juhlanäyttelyssä Mikkelissä lokakuussa 2010.

Laukkasten sukuseura ry:n jäsenlehti 1/2013

Laukkaset

N:O 1 / 2013, Toukokuu 2013

Laukkaset sukuseura ry:n jäsenlehti

18. vuosikerta

Osoite: Laukkasten Sukuseura ry
Risto Laukkanen
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä

ISSN 1239-8993

Sisällys:	Sivu
Pääkirjoitus: Luovuus - mitä se on?	3
Lottamuisto	5
Runoja Karjalasta	6
8-vuotiaan sotamuisto ja viimeinen lähtö Kaukolasta	7
Sodan vaikutukset elämään	8
Sukuneuvoston esittäytyminen jatkuu	10
Tiedotuksia jäsenille	16
Laukkaset Facebookissa	18
Tervavettä	18
Miten Olavinlinnalle löydettiin paikka	20
Pula-ajan tuomaa luovuutta	
Sammakoilla autot liikkeelle	23
Selvittiinpä ennenkin	24
Aida-kangas ja ristipistot	28
Laukkasten luovuus	29
Luovaa elämistä	29
Viulu-Veikko	30
Laukkasten sukuneuvosto 2012-2015	31

Sukuseuran kotisivut osoitteessa:
www.laukkaset.org

Vastaava toimittaja: Risto Laukkanen
Toimituskunta: Ritva Laukkanen, Veikko Laukkanen,
Päiviö Turtiainen, Jaana Väisänen
Taitto: Kopijyvä Oy
Etukansikuva: Pekka Pitkänen
Takakansikuva: Veikko Laukkanen

Pääkirjoitus

Luovuus - mitä se on?

Poikani Antin päiväkotikaveri Hiski kertoi ihmeenä äidilleen: "Haapalaisen Antin äiti osaa korjata melkein mitä vain maa-larinteipillä ja sinitarralla!" Olinkohan minä tuolloin luova vai kekseliäs?

Tässä pääkirjoituksessa on muutamia poimintoja luovuudesta. Toivottavasti tämän luettuasi saat vastauksen yllä olevaan kysymykseen.

Luovuus ei ole synnynnäinen ominaisuus vaan elämänasenne, jonka kuka tahansa voi halutessaan omaksua. Näin väittää Idealist Groupin perustaja ja luova johtaja Saku Tuominen Yhteishyvä-lehden 2/2013 artikkelin mukaan.

Luova henkilö haluaa tehdä asioita eri tavalla ja paremmin, ennakkoluulottomasti ja kyseenalaistaen. Tämä tarkoittaa kaik-

kea uusien ajatusketjujen keksimisestä käsinkosketeltavien esineiden rakentamiseen.

Nerokkuus, innovatiivisuus ja kekseliäisyys ovat läheistä sukua luovuudelle. Nerokkuus on hieman laajempi käsite, joka käsittää kaiken poikkeuksellisen älykkyyden. Neroja onkin monenlaisia, esimerkiksi matemaattisia neroja (mm. Newton), musiikillisia neroja (mm. Mozart) ja taiteellisia neroja (mm. Picasso). Luovuus on yksi älyn laji, jota tarvitaan useissa vaativissa tehtävissä, ja siksi sitä esiintyy monilla neroilla.

Innovatiivisuus ja kekseliäisyys merkitsevät lähes samaa kuin luovuus. Kekseliäisyys ei kuitenkaan korosta uuden tekemistä samalla tavalla kuin luovuus. Innovatiivisuutta taasen vaatii se, että uu-

sista ideoista tulisi olisi hyötyä ja ne leviäsivät laajaan käyttöön.

Parhaat kokit ovat kirjaimellisesti luovia. He yhdistelevät ruokia ja makuja uudella ja luovalla tyylillä, mikä saa asiakkaat nauttimaan usein visuaalisesti ja fyysisesti.

Yksi erinomainen esimerkki kekseliäästä ruuasta on kainuulainen rönttönen: perunasta, puolukasta ja ruisjauhoista tehty maukas kahvileipä tai välipala. Kainuun köyhyys pakotti esiäidit luoviksi: tehtiin niistä tarvikkeista, joita oli saatavilla. Tuoksena on terveellinen ja maistuva leivonnainen.

Luovuutta voi harjoitella opettelemalla ensin tiukkaa loogisuutta. Luovuus löytyy usein, kun loogisuus rikotaan ja odotetulle ratkaisulle etsitään päinvastainen vaihtoehto. Monet vitsit toimivat juuri näin. Kuu-lijalle kerrotaan asiaa loogisessa järjestyksessä, ja hän odottaa tulevaksi jotakin itsestään selvää, joka vaihtuukin yllättävään tai päinvastaiseen.

Toinen tapa harjoittaa luovuutta on ryhmi- en usein käyttämä aivoriihi. Kirjoitetaan jokin ratkaistava asia, ongelma tai tehtävä kaikkien näkyviin. Tuotokset analysoidaan myöhemmin ja niistä valitaan paras tai yhdistetään useista ratkaisuehdotuksista käyttökelpoinen ratkaisu. Teorioiden mukaan yksi perinteisen luovuuden edellytys lienee, että mitä enemmän tuntee historiaa, biologiaa, politiikkaa, maantiedettä, kielitieteitä, filosofiaa, matematiikkaa, fysiikkaa - ylipäätään erilaisia tieteitä - sen suurempi mahdollisuus on tehdä kummallisia ja erikoisiakin yhdistelmiä. Yleensä luovalla ihmisellä on kokemusta useilta eri elämän alueilta.

Sota- ja pula-ajan miehet ja naiset joutuivat olosuhteiden pakosta toimimaan luovasti ja kekseliäästi. Kaikesta oli pulaa, lapset piti vaatettaa, ruoka valmistaa ja omin voimin selvitä. Pääosin maataloudesta toimeentulonsa saaneet pula-ajan ihmiset olivat noita arkielämän monitaitureita.

Palataan vielä alun kysymykseen. Olin kohan minä luova vai kekseliäs? Omasta mielestäni olin molempia;-) Mitä mieltä mahtavat muut Laukkaset olla?

Ansa Haapalainen

Lähteet:

http://www.sal.tkk.fi/vanhat_sivut/Opinnot/Mat2.198/esssee2001/tommigustafsson.pdf
<http://www.yhteishyva.fi/yhteishyva-lehti/toisin-ajateltu/0218010-120910>

Julkaisulupa saatu Seura -lehdeltä.

Lottamuisto

Talvisodan aikana Neuvostoliiton ilmavoimat pommittivat Kuopiota monien kertaan, ihmisiä kuoli ja haavoitui ja rakennuksia tuhoutui. Kuopion seudulla koulutettiin lottia ilmavalvontatehtäviin, ja nuoret naiset valvoivat ilmatilaa Puijon tornissa. Sotiemme aikana ilmavalvonta oli suureksi osaksi lottien vastuulla. Tätiini, talollisen tytär Eila Heikkisen ensimmäinen työmääräys alkoi kesäkuussa 1941 Kuopiossa.

Eila vaikei sotamuistoistaan, ja vasta yli 60 vuoden kuluttua sodan päättymisestä hän alkoi kertoa muistojaan nuoremmalle polvelle. Kuopion työmääräyksen jälkeen hän siirtyi syyksyllä Salmi-Aunukseen ja olikin Aunuksessa lähes jatkosodan loppuun saakka, heinäkuuhun 1944. Ilmavalvonta-asemat sijoitettiin korkeille paikoille, kirkkotorneihin, hyppymäen laelle tai erikseen rakennetuille laivoille. Talvisin oli hirvittävä kylmyys ja lotat suojautuivat pakkasta vastaan metsäherroilta lainatuilla susiturkeilla. Turkki siirtyi aina kahden tunnin vaihtuoron vaihtuessa seuraavalle ilmalvoijalle.

Kerran tuli Seura-lehti tekemään juttua Aunukseen ja toimittaja halusi kuvan 19-vuotiaan lotan, Eilan. Seuran numerossa 14 vuonna 1942 Eila sitten oli lehden kansikuvassa. Eila harmitteli, kun hänen lottapakunsa oli juuri sinä päivänä pyykissä ja hän oli kuvassa siviilivaatteissaan.

Raija Markkula, o.s. Laukkanen

Runoja Karjalasta

Eila Kokkonen, s. Laukkanen

Kotipolku

Kotipolkuni löysin lapsuuden sitä kauan hakea sain niin paljon luonto jo muuttanut oli vuosilta lapsuudestaan.

Kodin lämpöön ei polku vienyt pihan aution kohdalta sain missä elämä ennen sykki nyt on jäljellä rauniot vain.

Siinä äiti virttä hyräili ruokkiessaan lasten suut silmillänsä isä jo taisi mittailla nuo metsän puut.

Kauan aikaa on siitä, kun lähteä sai silloin tietä pitkin omaa tahtoa ei kysytty mennessä vain hiljaa itkin.

Sankarveljet ja äiti nyt nukkuvat kotikirkkomaan nurmen alla aina teitä ja kotia muistelen kulkiessain maailmalla

Miksi kohtalo näin meitä kuljettaa sillä uupunut ehtoihin taipuu täytyi jättää Karjala muistoiheen jäi jäljelle pohjaton kaipuu.

Runo, jonka Eila Kokkonen kirjoitti vuonna 1992 käytyään Ruskealassa.

Retki Karjalaan

Retki koti-Karjalaan taas paljon meille antoi kotiseutuhenki rinnoissa meitä innosti ja kantoi.

Lapsuuden ajan pihamaat siellä oottikin jo meitä linnut lauloi innoissaan meille riemusäveleitä.

Pihapiiri muuten hiljainen kotiväki kun on poissa kodin henki elää vain nyt piharaunioissa.

Kotijärvet välkkyivät meille viestinä kuin ois valittaen ikävää miksi lähdette taas pois.

Mielistä ei koskaan jää nuo rakkaat kotikunnaat puolesta niiden annettu on liian kalliit lunnaat.

On suuri onni että saa kotikunnalle taas taivaltaa tulla luokse muistojen lapsuuden ajan kultaisen.

Runo vuodelta 1993

8-vuotiaan sotamuisto ja viimeinen lähtö Kaukolasta

Me tehtiin halkoi siin mejän navetan takana, kitukasvusii mäntyi oli, pantiin pinoon niitä. Eskon kaa oltii sellasii 8-vuotiai. Ja tuli juma...kauhia jyrinä rupes kuulumaa siältä mäen takaa, laskettii 50 venäläist pommikonetta, tulla jyräs siältä mäen takaa ja matalalta. Ne oli käyny Hiitolan risteysasemaa pommittamassa, Suomalaiset hävittäjät ajo takaa ja venäläisillä oli saattohävittäjät.Siin ne kävi ilmataisteluu mäen päällä hävittäjät keskenään. Isot pojat sano,: ”Nyt pojat kiertäkää halkopinoo, kahtokaa ain missä koneet on, et ootte suojassa”, ja niinhän me tehtiin. Ja jännää oli kun konekiväärilla ampu toisinaan. Niin männynlatvat ko ois niittokoneella niitetty latvoja poikki.

Ei siit ollu ko pari kolme viikkoo ko tul se viimeinen lähtö Kaukolast. Ja oli kolmen talon tavarat mejän hevosen kärryillä. Lihapytty oli kärryillä, ettei lihast olt puutetta. Suolattuu lihaa ja jauhoja, mutta kun ei olt missä , et sais leipää. Kaukolast ko lähettii Ilmeelle ja sit tultii Simpeleelle ja Parikkalaan. Ja mei pojan nuusit lehmien peräs pitkin mehtiä piti juosta. Piti paimentaa niitä. Sit tultiin, se oli juhannus, ko oltii Simpeleessä, yhessä saunassa. Meitä oli kolmen talon porukka yhessä saunassa. Siellä ei paljon nukkumatilaa olt. Ja ne paikalliset oli vihasia, kun sääntö ol semmo-

nen et lehmät sai laitumelle laskee, missä vain ruohoa oli. Ne oli vihasia ja ryssiks ne meitä haukku. Kaikk rosvoot, laidunmaatkin. Heinäladoissa nukuttiin yöt ja aamulla jatkettiin matkaa kolikärryillä.

Putikon asemalta päästiin junaan. Kesti 5 vrk ennen ko oltiin Parkanossa. Siäl härkävaunussa, niin siäl oli hyvät näköalat. Ko siäl oli ne laverit,ko ol ne luukut siäl ylhääl, siältä oli hyvä maisemia kahtella. Lehmät meil olt toisess vaunuss ja ite oltiin toisess vaunuss., Oli se aikaa.

No Parkanoon ko tultiin niin Yliskylään kortteeria semmoseen Kahila- nimiseen taloon. Niilolt 8 lasta ja meitä olt yhteensä 3 henkee. Talossa ei ollu kun kaks kammaria ja keittiö. Mei saatiin pienempi kammari ja talonväki nukku olohuoneen lattialla. Sitten muutettiin siitä sitten Leponiemeen, notkon toiselle puolelle. No, siellä saatiinkin oma kämpppä, oli iso huone. Siellä me asuttiinkin monta vuotta, joo, siellä oli ihan ko olis kotona olt,

No sieltä muutettiin sitten tänne Somerolle, 1948 keväällä huhtikuun loppuu se oli.Tääl ihmiset teki kylvöjä jo. No meiki sitä maata saatii. Vähänne kylvöt myöhästy kyllä. Meki vapaaehtosella kaupalla saatiin ostaa sitä maata, me ko oltiin va-

paahtosell kaupall ostettu ja 100 runkoo piti luovuttaa Rainummell. Sillä perusteel saatiin se vapaaehtosell kaupall. Sikä- li eduks ettei tarvinnu sitoutuu mihinkää sopimuksiin. Sai tehdä niikoitte halus. Mehtää sai myyvä. Sitte ne korvaukset, sotakorvaukset sai obligaationa, se piisas just maan ostoon. Rakennuksii varten piti ottaa lainaa.

Joo.
Kertomus on kasetilta, Isän kertomaa 2001 kun Isä on lähtenyt Kaukolasta van- hempiensa kanssa Kaukolasta viimeisen kerran ja tullut siirtolaisena ensin Parka- noon josta lopullisesti Somerolle Terttilän Maaniittyn, jonka he rakensivat. Murre on Kaukolan ja Someron murretta seka- sin.

Kirj. Jaana Väisänen
12.2.2012

Sodan vaikutukset elämään

Karjalaiset, ja siinä sivussa Laukkasetkin, joutuivat kärsimään sodan samalla tavalla. Kaikkien elämä muuttui täydellisesti, kun sota alkoi. Jonotettiin ruokaa ja muutakin. Mitään ei ollut ja kaikki oli kortilla. Miehet joutuivat rintamalle ja se joka tuli sieltä eh- jänä takaisin, sai kiittää Luojaansa. Monelta meni jalka tai käsi ja samalla itsetunto maan rakoon, ettei minusta raajarikkona ole mihin- kään, tartuttiin helposti pulloon ja oltiin vihais- ia vaimoille ja muulle perheelle. He, jotka menivät kuntoutuskeskukseen teettämään proteesia, he näkivät, etteivät ole yksin maa- ilmassa ongelmiansa kanssa. Heitä alettiin kouluttaa uusiin ammatteihin. He saivat myös kuntoutusta, joka auttoi niin fyysisesti sekä henkisesti, kun pääsi samanlaisten henkilöiden seuraan ja oli juttuseuraa.

Kun evakot joutuivat lähtemään ko- deistaan, he eivät saaneet mukaansa kun sen välttämättömän. Jos karjaa oli, nuorisoo saattoi paimentaa jopa yhden kylän karjaa. Toiset kätkevät kaiken arvokkaan navetan heiniin tai jonnekin "varmaan piiloon" eli "Sit- ten kun myö tullaan takasin, mie haen sen sieltä." Vaan monesti, kun palattiin, oli kätköt löydetty ja aarteet viety.

Evakot joutuivat myös kestäämään myös mitä erilaisimpia käytöstapoja suomalaisilta maanviljelijöiltä, joiden luona he joutuivat olemaan yöitä. Heitä haukuttiin "ryssäksi". Kun he pyysivät karjallensa heinää, oltiin vihaisia siitä, että meidän karjan heinät jou- dutaan syöttämään ryssille. Yöpaikkakin saattoi olla melkein mikä tahansa. Sitten oli näitäkin isäntiä ja emäntiä, jotka antoivat au- liisti heiniä ja pyysivät perheen sisälle syö- mään ja nukkumaan. Ainahan siskonpetiä lattialle lämpöiseen saadaan tehtyä.

Tietysti pahin mikä mieleen jää, on se, kun tien päästä on tullut pappi tai poliisi. Siinä vaiheessa vanhemmat tai puoliso on tiennyt, että nyt se rakas puoliso tai poika on poissa. Se on isku joka jäi elämään koko loppuelämän ajaksi. Ne ovat vain silloin ol- leet asioita, jotka on pitänyt kestää, helppoa- han se ei ole ollut.

Sitten kun on vihdoon saatu se koti, ja päästy tekemään peltoa ja omaa tupaa, niin elämä on pikkuhiljaa voiton puolella. Saat- taan olla että sukulaisiakin on samalla kylällä, joten tieto suvun asioistakin alkaa kulkea. Elämä voittaa.

Kirj. Jaana Väisänen

Sukuseuran tuotteita saatavissa

**SEINÄ-
VAAKUNA**
14 x 21 cm
25€

ISÄNNÄNVIIRI
Kahta pituutta
3 tai 4 m
60€

RINTAMERKKI
(pinssi)
5€

KOLMIOLIPPU
10€

KAUPPAKASSI **3⁵⁰**

MUISTIKIRJA
70 x 110 mm
2⁵⁰

**160 sivuinen
KEITTOKIRJA**
30€

**KOLMAS
PAINOS!**

TEE TILAUS:
Hintoihin lisätään
pakkaus- ja postituskulut.

**Soita Reijo (Relle)
Laukkaselle
puh. 040 5255 193**

tai s-postilla: relle.laukkanen@gmail.com

Sukuneuvoston esittäytyminen jatkuu

Anne-Marita Laukkanen

Isäni Petter Laukkanen sai meidät lapset innostumaan ja liittymään sukuseuraan. Kuulun Pielaveden-Keiteleen sukuhaaraan. Olen nyt kolmatta kautta sukuneuvoston jäsenenä.

Edustan suurinta ikäluokkaa, synnyin 1947 Kuusankoskella. Jäätynäni eläkkeelle, muutin tänne kotiseudulleni Kouvolaan, lähelle sisarusiani. Nyt pääsen paremmin osallistumaan sukulaislasten rientoihin, kyyditsemään heitä harrastuksiinsa, katsomaan jalkapallo- ja taitoluisteluharjoituksia sekä pelejä ja esityksiä. Tarvittaessa olen myös lapsenvahtina heillä kotona tai lapset tulevat ”Annelaan”, kuten 3-vuotias kummityttöni asian ilmaisee.

Television sisustusohjelmien innoittamana maalasin kesällä melkein kaikki huonekaluni

valkoisiksi. Maalausta ja muitakin remonttitemppoja olen harjoitellut sisarentyttären vanhan talon kunnostuksessa. Siellähän puuhaa riittää koko suvulle pitkäksi aikaa.

Olen vuosien varrella matkustellut paljonkin, mutta sairaanhoitajan pieni eläke rajoittaa sitä harrastusta, vaikka matkakuume onkin kova.

Varapuheenjohtaja Ansa Haapalainen

Olen Ansa Haapalainen s. Laukkanen, 58-vuotias yläkoulun erityisopettaja, Joroisista. Olen elänyt jo 17 vuotta leskenä, mutta onneksi perheeseen kuuluu Lahdessa asuva 27-vuotias poika vaimonsa Anniinan ja elokuussa 2012 syntyneen Jussi-pojan kanssa. Minä olen siis mummu!

Olen sukuneuvostossa jo viidettä kautta, joista kaksi toimin sihteerinä. Edustan Juvan Laukkasia. Äitini lapsuuskoti on sukuhaaran kantakoti, ja nykyään siellä asustaa kymmenes sukupolvi Laukkasia serkkuni Arto Purhosen toimiessa isäntänä. Isäni suku on samoja Laukkasia, yhteinen kantaisä on syntynyt joskus 1600-luvulla.

Harrastan vielä tämän vuoden loppuun kunnallispolitiikkaa. Olen Joroisten kunnantalon jäsen neljättä kautta ja kolmatta kertaa myös kunnanhallituksessa. Järjes-

tötoiminta on ollut sydäntäni lähellä koko elämäni. Parhaimman koulutuksen siihen olen saanut toimiessani aktiivisesti partioliikkeenä parikymmentä vuotta 1970- ja 1980-luvulla.

Pidän myös lukemisesta. Varsinkin syksyisin olen hyvän kirjastomme suurkuluttaja. Lisäksi sauvakävelen ja käyn vesijumpassa. Toimin myös ammattiyhdistyksen hallituksen jäsenenä.

Sukuneuvostossa työskentely on kiinnostavaa ja innostavaa. Erityisesti sukujuhlien valmistelu ja toteutus on ollut lähellä sydäntäni. Sukuseuran kautta olen tutustunut moniin mielenkiintoisiin ja mukaviin Laukkasiin, joihin tuskin olisin muuten tutustunut. Mukava harrastus tänäkin!

Oskari Laukkanen

Olen syntynyt Pielaveden Laukkalassa 11.1.1950. Kuulun Pielaveden Laukkalan Pitkälänniemen sukuhaaraan. Oppivelvollisuus: 7 luokkaa kansakoulua ja 2 kuukauden kurssi kansalaiskoulua Pielavedellä. Vuonna 1977 suoritin rakennusinsinöörin tutkinnon Kuopion Teknillisessä Oppilaitoksessa. Kansakoulupohjan vuoksi olen ns. pitkän linjan insinööri (kansakoulu-ammattikoulu- teknillinen koulu-teknillinen opisto).

Koko insinööriurani olen toiminut Kuopiossa, Rakennussuunnittelutoimisto Turunen & Räisänen Ky:ssä rakennesuunnittelijana - ensin suunnitteluinsinöörinä, sitten kommandiittiosakkaana ja vuodesta 1988 alkaen vuoden 2011 loppuun itsenäisenä yrittäjänä. Luovuin omistussuhteesta v. 2012 alussa, mutta työskentelen edelleen täysipainoisesti yrityksessä.

Kotiseutu ja -mökki Pielavedellä kutsuvat kalaan, metsänraivaukseen, rakentelemaan, marjastamaan, hirvimetsälle... Luonnon yksinkertainen ja selkeä tarkoituksenmukaisuus ja kauneus vaikuttavat minuun vuosi vuodelta yhä enemmän.

Kirjoitusharrastukseni pulpaltelee pintaan silloin tällöin. Jos minulle suodaan terveitä eläkevuosia, niin kirjoittaminen tulee säilymään mökkielämän fyysisten ponnistelujen vastapainona.

Lapsenlapsia on kolme poikaa ja tyttö, kaikki alle nelivuotiaita. Siinäpä pyöritystä isoisälle!

Olen ollut sukuneuvoston jäsen v.2002 alkaen, kesästä 2009 alkaen rahastonhoitajana.

Pia Laukkanen

Pia Laukkanen, sukuseuran jäsenrekisterin hoitaja 2009 alkaen.

Olen lähtöisin Pohjanmaalta Nivalasta, s. 1951.

Perheessämme on yhteinen harrastus – Laukkasten sukuseura. Puolisoni Risto toimii sukuneuvoston puheenjohtajana. Eeva tyttäremme huolehtii sukuseuran kirjanpidosta. Lapsistamme Elina on myös liittynyt sukuseuraan ja Pekka ja Saara vielä miettivät asiaa. Lapset ja lastenlapset ovat osallistuneet myös sukuseuran sukujuhlisiin.

Kiinteän perhe-elämän lisäksi toimin Jyväskylässä Sotainvalidien Sairaskodissa sotiemme veteraanien hoidon ja kuntoutuksen toteuttajana. Asiakkaittemme keski-ikä on jo 91v. He ovat käyneet sodat, jälleenrakentaneet Suomen ja saavat nyt ansaitsemaansa hoivaa. Mukaan mahtuu uskottomia selviytymistarinoita ja huumoria. Missään aiemmassa työpaikassani nauru ei ole ollut niin herkässä. Ehkä juuri sosiaalisuus ja ”veljeä ei jätetä”-henki on johtanut siihen, että niinkin suuri osa heistä on vielä joukossamme. Tuoreen tutkimuksen mukaan Sotainvalidien elinikä on 1,3 vuotta pidempi, kuin heidän ikätoveriensä. Vuosittainen kuntoutus ja tiivis yhteisöllinen järjestötoiminta ovat varmasti vaikuttaneet monen kohdalla toimintakyvyn säilymiseen ja kotona asumisen mahdollistumiseen.

Sukuseuratoiminnassa näen suvun tutkimisen ja esi-isiemme historiaan tutustumisen lisäksi tärkeänä yhteiset tapaamiset pienemmällä tai suuremmalla joukolla. On mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin, jotka eivät ole perhepiiristä tai työkuviosta tuttuja. Toivotaan ja toimitaan siihen suuntaan, että saamme myös enenevästi nuorempaa joukkoa mukaan ja he löytäisivät mielekkyyttä tällaisesta toiminnasta.

**Sukuseuran
puheenjohtaja
Risto Laukkanen**

Risto Laukkanen sukuseuran varapuheenjohtaja 2006 – 2009 ja puheenjohtaja 2009 alkaen.

Olen liittynyt Laukkasten sukuseuraan vuosituhannen vaihteen tienoilla ja kuten tehtävistäkin näkyy, aktiivisesti aloin toimia sukuseurassa vuodesta 2006 alkaen.

Sukuseurassa toimimisen yhteydessä minulle selvisi, että kuulun Kesälahden sukuhaaraan. Savolais-karjalaisen perheen toiseksi vanhimpana lapsena synnyin Maaningalla 1948. Isäni vaihtelevien tehtävien johdosta olen lapsuudessani asunut monilla paikkakunnilla ja kouluni olen käynyt Simpeleellä ja Parikkalassa. Insinööriopintoihin päädyin pitkän harkinnan jälkeen Oulun yliopiston teknilliseen tiedekuntaan. Ilmavoimissa Tikakoskella suoritetun varusmiespalvelun jälkeen olin varma, etten palaa ilmavoimiin. Kuitenkin jo vuoden päästä olin jälleen ilmavoimien palveluksessa ja tällä toisella kerralla viivyin valtion leivissä n 34 vuotta aina eläkkeelle jäämiseen asti aprillipäivänä 2008.

Eläkkeellä päivät ovat kuluneet sukuseuratoiminnan lisäksi talomme remontoimisessa, kevyessä liikunnassa, kalastuksessa, ilmavoimien kiltatoiminnassa Ilmavoimien Viestikillan puheenjohtajana ja Rotary-toiminnassa sihteerinä. Myös lastenlapset ovat saaneet osansa ukin huomiosta.

Ritva Laukkanen

Olen Ritva Laukkanen Mikkelistä, Etelä-Savosta. Laukkanen minusta tuli, kun avioudin yli 51 vuotta sitten Juvan Laukkasten sukuhaaraan kuuluvan Veikon kanssa. Olen paljasjalkainen mikkelliläinen ja puoliverinen savolainen, toinen puoli on sekoitus keski-suomalaisuutta ja ehkä jotain läntistä heimo-kuntaa. Opiskelin ylioppilastutkinnon jälkeen Helsingin yliopistossa, josta valmistuin vasta viisikymppisenä.

Kolme aikuista lastamme: Jouni, Jukka ja Johanna ovat perustaneet omat perheensä. Kesiemme kohokohtia ovat olleet lastemme, heidän puolisoittensa ja yhdeksän lapsenlapsemme yhteinen juhannuksen vietto ja loppukesän rapujuhlat mökillämme Juvalla.

Suurimman osan elämäntyöstäni olen tehnyt sosiaalialalla ensin perustehtävissä ja parikymmentä vuotta hallintokunnan päällikkönä useissa kunnissa. Lisäksi olen ollut työssä mielisairaalassa, Kriminaalihuollossa ja oman alan luennoitsijana ammattikorkeakoulussa ja kansalaisopistossa. Varsinaisen ammatillisen tutkinnon lisäksi olen osallistunut mm pitkiin johtamiskoulutuksiin ja suorittanut pienyrittäjätutkinnon. Vanhuuseläkkeelle olen jäänyt kahdesti.

Luottamustehtäviä olen saanut osalleni monipuolisesti sekä ammattijärjestöissä että harrastusyhdistyksissä. Suur-Savon Sukututkimusyhdistyksen hallituksessa olen ollut yli 10 vuotta, neljäs vuosi puheenjohtajana on meneillään.

Harrastuksia minulla on sukututkimuksen lisäksi laidasta laitaan eli käsillä tekemistä talon maalauksesta ja huonekalujen entisöinnistä tekstiilitöihin ja miniatyyrien näperelyyn, kuorolaulua (kahdessa kuorossa), mökkeilyä, puutarhain hoitoa, lukemista, vaellusta ja hiihtoa Lapissa. Olen nauttinut matkailusta ympäri maailmaa.

Sukuneuvostossa olen kolmatta kolmivuotiskautta. Luottamustehtäviäni sukuneuvostossa ovat olleet sukukirjaprojektin edistäminen, Kuopion kokouksen näyttelyjärjestelyt ja Kerimäen sukukokouksen vetovastuu. Uusi kausi on alkanut innostuneissa ja avoimissa merkeissä, haastavin tehtäväni oli sukulehden kasaaminen viime syksynä ja näyttää pesti jatkuvan ainakin yhden lehden verran. Olen mielelläni mukana edistämässä sukuseuran tavoitteita.

Taina Saarenpää

- Jorman tytär Laukkanen

Isovanhempani saapuivat 1940-luvulla Harlusta Äänekoskelle, jossa olen viettänyt lapsuuteni ja nuoruuteni. Lapsuuteeni liittyy olennaisesti paperiteollisuus. Valmistuttuani Suolahdesta (nykyisin Äänekoskeä) nuorisotyöntekijäksi vuonna 1982 muutin Vantaalle ja sillä tiellä olen edelleen. Jatkaessani opintojani kiinnostuin tutkimaan kuka olen ja mistä tulen. Vantaalainen Heikki Laukkanen antoi minulle kipinän saada lisätietoa sukumme vaiheista ja niinpä päätin liittyä sukuseuraan. Tästä on jo yli kymmenen vuotta.

Sukuneuvoston jäsenenä ole toista kautta ja joka vuosi haaveilen, että minulla olisi aikaa perehtyä sukujuuriini ja sukulaisiini paremmin. Toivon, että minulla olisi aikaa kuunnella ikääntyviä sukulaisiani ja kerätä muistiin lähisukuni vaiheita, tapoja ja perinteitä siirrettäväksi nuoremmille polville. Tämä on haaste meille jokaiselle.

**Sukuseuran sihteeri
Päiviö Turtiainen**

Olen syntyisin Laukkanen (Turtiainen-nimi tulee kasvatusvanhemmiltani). Tosin oma äitikin oli sukuaan Turtiainen, sukuseuran perustajajäsen v.1988, sukuneuvostossa vuodesta 2003 ja sihteerinä vuodesta 2006. Oloni sukuneuvostossa on ollut mielekästä aikaa. Kyllä tuntee kuuluvansa Laukkasiin.

Olen Laukkasten Kerimäen sukuhaaraa. Sukuni juuret löytyvät Punkaharjun Kulenoisten Lahdenkylän tienoilta, joka on ollut Kerimäkeä 1920-luvulle asti. Siellä ovat Laukkaset asustaneet ainakin 1700-luvun alusta. Itse olen syntynyt Savonlinnassa, Linnankadun varrella, pian 70 vuotta sitten ja asunut Punkaharjulla, Savonrannalla ja Sulkavalla, kunnes työn perässä 1967 siirryin Suolahteen (joka on nyt osana Äänekosken kaupunkia). Olin valmistunut 1965 kansakoulunopettajaksi Itä-Suomen seminaarista (Joensuu). Perheeseeni kuuluu vaimoni, esh Helena ja kolme jo aikuista lasta.

Elämäntyöni olen tehnyt Sulkavalla opettajana (1965-66), armeija välissä, Suolahden seurakunnassa nuorisotyöntekijänä

(1967-71), kansanopistonopettajana Keski-Suomen Opistossa (1970-74) ja peruskoulun luokanopettajana Suolahden Majalan ala-asteella (1974-2003). 12 vuotta olen ollut ajasta koulunjohtajana. Eläkkeelle siirryttyäni minut kutsuttiin Sumiaisten kanttoriksi, jossa (palkkiotoimisessa virassa) olen ollut yli 9 vuotta. Jään uudelleen "eläkkeelle" ensi keväänä.

Harrastuksiini on kuulunut mm. musiikki (kirkkokuorossa 54 v), mieskuorossa (14v), Savonlinnan ja Jyväskylän oopperakuorot (1960 -70-luvuilla) ja partiotoiminta suolahtelaisen Suopartion lippukunnanjohtajana (30 v) sekä Keski-Suomen Partiolaisten piirinjohtajana (1977-80). Seurakunnan ja Suolahden kaupungin hallinnoissa olen ollut vuodesta 1967. Muut tiet ovat johtaneet mm. Vanhan Valamon maatalousprojektiin Laatokalle tai Viron seurakuntiin pyhäkoulutyön kehittämisprojektissa (Läh.yhd. Kylväjän kotiseutulähetinä). En ole ehtinyt samaloitumaan. Näistä monenlaisista, seurakunnallisista, kunnallisista ja järjestöllisistä osallistumisista johtuen Tasavallan Presidentti myönsi minulle v.2006 seurakuntaneuvoksen nimen ja arvon kaupungin, seurakunnan ja 14 järjestön anomana.

Jaana Väisänen

Olen Jaana Väisänen Pielavedeltä. Ensimmäinen 3-vuotiskauteni on takanapäin. Nyt katsomme uusin silmin seuraavaa kolme vuotta. Viimeisessä Laukkasten sukukokouksessa Kerimäellä muutama jäi sukuneuvostosta pois ja uusia tuli tilalle.

Olemme mieheni Pekan kanssa karavaanareita, meillä on pieni matkailuauto "Jape". Japella liikumme kesäkauden ja katselemme kaunista Suomea. Olen Räisälän Haaparannan Laukkasia. Isäni äiti oli Räisälän Hytinlahdesta kotoisin ja siitä sain kipinän sukututkimukseen. Sukuseuran lehteen olen kirjoitellut aina tarpeen tullen jonkun kirjoituksen, katsotaan jos saisi seuraaviinkin lehtiin jotain tarinaa. Aika näyttää.

Jälleen, loppuun hiukan Juicea!

Äeti 1994

"Omalta kohdaltani voin sanoa, että yhtään tekstiä en ole tehnyt ihan noin vaan, lonkalta; kaikkia olen joutunut hiomaan, koikeilemaan, maisteilemaan, jäsennöimään, muokkaamaan, työstämään. Mutta se on kannattanut."

Juice Leskinen
Aika jätti eli sanataiteilija kävi täällä
Valitut runot 1975 - 2007

Tiedotuksia jäsenille:

JÄSENYYSSEDUT

Sukuseuraan liittyvät uudet jäsenet saavat halutessaan suppean esipolvi-aulun sukuhaarastaan. Esipolvi-aulua varten tarvitaan riittävät tiedot vanhimmasta tiedosta olevasta esi-isästä eli nimi ja syntymäaika niin tarkasti kuin mahdollista.

SUKUNEUVOSTON KOKOUKSET

Sukuneuvosto piti 68. kokouksensa 8.9.2012 Vantaalla Mummolassa. Kokouksessa keskusteltiin Kerimäen sukukokouksesta. Todettiin, että tilaisuudesta oli saatu hyvää palautetta. Hartaushetki erillään juhlasta oli onnistunut ratkaisu, näyttely oli oikein hyvä ja juhlan ohjelma monipuolinen. Seuraavaan sukukokoukseen järjestetään tarvittaessa lastenhoito. Tarkistettiin myös sukuneuvoston työnjakoa. Syksyn 2012 sukulehden teemaksi valittiin sota ja sen vaikutukset elämään. Seuraavan numeron teemana on luovuus. Jarmo Paikkalan koostamasta kirjasesta Laukkasista otetaan uusintapainos.

SUKUNEUVOSTON TYÖJAKO

Laukkaset - lehti:

- vastaava toimittaja Risto Laukkanen
- työryhmä: Ritva Laukkanen, Veikko Laukkanen, Päiviö Turtiainen, Jaana Väisänen

Sukukokoustyöryhmä:

- Taina Saarenpää, Anne-Marita Laukkanen, Jarmo Laukkanen, Ansa Haapalainen
- Seuraava sukukokous on pääkaupunkiseudulla

Suvun tunnusten myynti:

- Reijo Laukkanen (kts sukuneuvoston yhteystiedot)

Sukukirjatoimikunta:

- Kari Laukkanen, Oskari Laukkanen, kaksi Pielaveden sukuhaaraan kuuluvaa jäsentä, nimetään myöhemmin.

Sukututkimusrekisterin hoitaja:

- Pekka Laukkanen (kts sukuneuvoston yhteystiedot)

Tiedotusvastaava:

- puheenjohtaja Risto Laukkanen

Sukuneuvoston 69. kokous oli Jyväskylässä la 9.2.2013 hotelli Albassa.

Sukuseuran jäsenmääräksi kirjattiin vuoden 2013 alussa 840 henkilöä. Käsiteltiin vuoden 2013 tilinpäätös ja toimintakertomus. Todettiin toiminnan olleen vilkasta, mutta taloudellisen tuloksen olleen hieman alijäämäinen.

Sukututkimusta päätettiin jatkaa laajemmalla pohjalla. Tähän tehtävään kutsutaan sukututkimusta tekeviä jäseniä, jotka voisivat täydentää, oikaista ja muuttaa jo tähän mennessä laadittujen sukutaulujen tietoja. Tiedot lähetetään Pekka Laukkaselle, joka ylläpitää Genos- ohjelman Master-versiota.

Sukulehteä julkaistaan kahdesti vuodessa

Lisäkappaleista veloitetaan 5 €/kpl ja vanhoista numeroista 10 €/kpl (kaikkia numeroita ei ole saatavilla) postituskuluineen. Lisäkappaleiden tilaukset vanhojen lehtien osalta puheenjohtaja Risto Laukkaselle, numerosta 2/2012 lukien Ritva Laukkaselle.

Sukuneuvosto kannustaa paikallisten Laukkas-sukujen jäseniä kokoontumaan. Sukuseura voi avustaa ensimmäistä kokoontumista sukuneuvoston päätöksen ja laskutuksen mukaan 150 €:een asti.

Sukuneuvoston seuraava kokous on la 14.9.2013 Jyväskylässä.

TEKSTIT LAUKKASET - LEHTEEN

Lehden seuraavan numeron teema on nuoriso, mutta muitakin aiheita koskevat jutut ovat tervetulleita. Lehteen tarkoitettujen kirjoitusten on oltava Päiviö Turtiaisella viimeistään perjantaina 4.10.2013. Päiviön yhteystiedot on tämän lehden sivulla 31.

Jutut on parasta tehdä fontilla Arial 9 doc – muotoon, (tallennus varmuuden vuoksi RTF), mahdolliset kuvat JPG –muotoon vähintään 300 dpi:n tarkkuudella. Kuviin on saatava julkaisulupa, jos ne eivät ole omia. Tarvittaessa saa lisätietoja Ritva Laukkaselta, yhteystiedot lehden sivulla 31.

Oikaisuja edellisen numeron tietoihin

Kunniakirjan saaja Jorma Laukkanen on kuusankoskelainen, ei tamperelainen. Puheenjohtajamme kuuluu Kesälahden sukuhaaraan.

Laukkasten Juvan sukuhaara

Jos olet kiinnostunut tapaamisesta tänä kesänä, ilmoita siitä ti 4.6. mennessä joko Ansalle tai Veikolle. Yhteystiedot löydät sukuneuvoston jäsenluettelosta.

Laukkaset Facebookissa

Sosiaalinen media (some) tarjoaa lukuisia välineitä ja foorumeja viestintään. Se on vakiintunut ilmaisu, jolla viitataan verkkopalveluihin, kuten Facebook, Twitter ja blogit.

Sosiaalinen media auttaa meitä ylittämään erilaisia rajoja niin ajan, paikan, ihmisten kuin organisaatioiden välillä. Sosiaalinen media helpottaa yhdessä tekemistä ja viestintää, joka tapahtuu tässä ja nyt. Sosiaalisen median yhteisöllisyyteen läheisesti liittyvät uudet kulttuuriset käytännöt, kuten avoimuus ja tiedon jakaminen muovaavat laajalti yhteiskuntaa ja mikseipä myös sukuseuramme toimintaa.

Sukuseuramme jäsenet asuvat ympäri Suomea ja ympäri maailmaa. Järjestämme monia erilaisia tapaamisia kuten sukuseuramme,

sukuhaarojen ja serkusten yhteiset tapaamiset. Näitä täydentämään olemme pari vuotta sitten luoneet Facebookiin Laukkaset ryhmän. Sivujen avulla saat tietoa ajankohtaisista asioista, sukuseuramme tapaamisista ja sen avulla voit etsiä vaikka "kadonneita" sukulaisia.

Ryhmämme etsiminen on helppoa. Kirjoita Facebookin etusivun yläkulmassa olevaan ruutuun (etsi ihmisiä, paikkoja, asioita) Laukkaset ja paina Enter -painiketta. Tämän jälkeen klikkaa "liity ryhmään" ja näin pääset mukaan keskusteluamme.

Mikäli liittyminen ei onnistu, laita minulle sähköpostiviesti taina.saarenpaa@netti.fi, niin selvittellään asiaa.

Tervavettä

Kerronpa tässä ajankohtaisen tarinan flunssasta, ja mitä siitäkin voi seurata sellaisella tavalla, ettei voi jälkeinpäin muuta kun nauuraa.

Niin sehän on "täytinen tosi", että joka vuosi kun päästään syksyyn, aletaan lehdissä kirjoittaa, että tänä syksynä on niin kova flunssa tulossa, että on pakko ottaa influenssarokote. Sitten seuraavassa lehdessä kerrotaan ketkä saavat rokotuksen ja missä järjestyksessä. Kuitenkin joka vuosi, vaikka ottaakin rokotteen, saattaa saada kovan influenssan ja potea sitä, ellei nyt edeltä käsin ole alkanut lääkityä jollakin tapaa itseään.

Tässä vuosia sitten vanhempani asuivat vielä Vuoljoella. Molemmat olivat ottaneet syksyllä influenssarokotuksen, mutta eihän niistä rokotuksista ollut aina apua kaikkiin flunssiin. Niinpä kun äiti talvella sai kunnan köhän ja yöllä alkoi yskittää, josta ei mei-

nannut tulla loppua, äiti muisti, että siellähän on isän yskänlääkepullo jääkaapissa, "Otanpa siitä hörpyt". Ihan hyvä ajatus. Äiti meni yskänlääkepullelolle ja otti pullonsuusta kunnan tujauksen. Sitten tulivat manaukset: "Mitä tämä on"? No, se oli laimennettua tervaa jota Isä laittoi kitalakeen estääkseen yskänpuuskiaan. Tietysti isä heräsi ja pieni hymynkare suunpielessä sanoi: "Mitäs menet toisen pullolle." "Kaikenlaisia laimennettuja tervavesiä ja vielä yskänlääkepullossa". Se oli varmaan viimeinen kerta kun äiti otti yskänlääkettä ellei ollut varma, että siinä varmasti on yskänlääkettä eikä tervavettä laimennettuna. Tervahan on vanha, iänikui-nen lääke, jolla on lääkitty jo kauan aikaa. Ei isän tervavesi ajatuksena huono ollut, äiti oli vain yöllä uninen ja yskäinen ja hätäinen, että tuossapa on yskänlääkettä.....

Kirj. Jaana Väisänen
9.5.2012

Oletko kiinnostunut suvustasi?

www.laukkaset.org

Kaikkia Suomen Laukkasia yhdistää lämminhenkinen ja aktiivisesti toimiva

Laukkasten Sukuseura ry

Perustettu

Seura on toiminut vireästi vuodesta 1988.

Jäsenyys

Jäseniksi hyväksytään Laukkasista polveutuvat puolisoineen ja lapsineen. Nyt jäseniä jo yli 800.
Jäsenmaksu: pääjäseneltä 15 €
puolisolta ja lapsilta 5 €

Sukututkimus

Seuralla on tietoa useimmista Laukkas-suvuista 1700-luvulta alkaen.
- Jäsenille lähetetään oma sukuselvitys.

Julkaisut

- Jäsenlehti, ilmestyy kahdesti vuodessa.
- 160 sivuinen keittokirja (myynnissä).

Parhaillaan kerätään aineistoa Pielaveden sukuhaarasta sukukirjan julkaisemiseksi.

Sukukokous

Sukukokous pidetään joka kolmas vuosi. Väli vuosina on paikallissukujen tapaamisia.

Suvun tunnukset

Myynnissä isännänviirejä, pöytälippuja, seinävaakunoita, kolmiolippuja, rintapinssejä ja kauppakasseja.

LITY JÄSENEKSI!

**ILMOITTAUTUMISET JA LISÄTIEDUSTELUT
SUKUSEURAN PUHEENJOHTAJALLE:**

Risto Laukkanen
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
puh. 0400 647 637
Risto.laukkanen@elisanet.fi

Kotisivut Internetissä: www.laukkaset.org

Kerro tästä sukulaisillesi! Anna viestin levitä!

Miten Olavinlinnalle löydettiin paikka

Levottomat ajat ja rajat

Pähkinäsaaren rauhassa v 1323 sovittu Ruotsin ja Novgorodin välinen raja oli Savossa Pihlajaveden ja Haukiveden välillä epäselvä ja riidanalainen. Yhä vieläkin on monia käsityksiä siitä, missä raja kulki. Erään teorian mukaan rajalinja kulki Suomenlahden Siestarjoelta Siittiin Varkauden paikoille ja sen jälkeen luoteeseen Pohjanlahdelle. Rajalinjan kohdepisteinä mainitaan eri tutkijoiden mukaan myös Pihlajaveden pohjoispuoli nykyisen Savonlinnan tienoilla. Rajan epämääräisyys aiheutti paljon harmea seudun siviiliväestölle. Savon historian ensimmäisessä osassa Kauko Pirinen kirjoittaa näistä kahnauksista ja mainitsee mm piispa Konrad Bitzin kertoneen venäläisten poltto- ja hävitysretkistä 1463 Jääskessä ja muissakin Karjalan pitäjissä.

V 1472 tanskalaisyyntyinen ritari Erik Akselinpoika Tott oli saanut Ruotsin kuninkaalta läänityksekseen* koko Suomen ja Viipurin linnan herruuden. Huoli itärajan puolustuksesta oli suuri, Viipurin linnan lisäksi oli saatava pohjoisemmaksi toinen linnoitus itärajan turvaksi. Erik Akselinpoika Tott oli kotiutunut Ruotsin valtakuntaan monissa hallinnollisissa tehtävissä. Häntä nimitettiin venäläisten kanssa tehdyissä rauhansopimuksissa ”Viipurin ja koko Itämaan päämieheksi”. Rauhansopimukset olivat hataria ja lyhytkestoisia, rauhantodotukset rajalla olivat jatkuvia, niinpä aseellisen väliintulon uhka oli todellinen.

Souturetki Saimaalla

Tarmokas ja reipasotteinen Viipurin linnan-

herra Erik Akselinpoika Tott päätti puuttua itäisen rajan konflikteihin ja vähentää ka-hakoita, joista talonpojat olivat valitelleet. Hän päätti v 1472 etsiä rajaseudulta sopivan paikan puolustuslinnoitukselle. Teh-tävää varten varustettiin kuusi suurta kolmen airoparin savolaisvenettä, 30 miestä kuhunkin. Elintarvikkeita otettiin jonkin verran mukaan jo matkan alussa, lisää hankittiin reitin varrelta rannoilta ja saaris-ta. Soutumatka alkoi eteläiseltä Saimaal-ta Joutsenosta elokuussa. Matkaa tehtiin ripeään tahtiin, ensimmäisessä veneessä oli Erik Akselinpoika Tott peränpitäjänä ja paikallinen mies väylän tuntevana oppaa-na. Alueelta ei ollut käytettävissä karttoja, kompassista puhumattakaan. Karttoja tehtiin vasta paljon myöhemmin. Oppaita vaihdettiin aina, kun opas ei enää tunte-nut seutuja ja mies palasi kotiinsa mu-kaan otetulla veneellä. Kakkosveneen johtajana oli miehistön päällikkö, Tottin lähin mies Kustaa Laurinpoika. Soutajat vaihdettiin joka tunti. Matka kesti parisen viikkoa.

Puumalassa ja Pajasalmessa viivytettiin vähän kauemmin, siellä oli hyviä linnan-paikkoja, mutta ne eivät olleet tarpeeksi lähellä rajaa. Muutoin mentiin niin kovaa kuin päästiin.

Laukansaaren Laukkasia oppaiksi

Säämingin Laukansaaresta oppaiksi saa-tiin ”matalahko ja leveäharteinen isäntä-mies Olli Laukkanen” ja nuori Simo Lauk-kanen. Erik Akselinpoika Tott olisi jatkanut heti matkaa, mutta Olli Laukkanen esteli. Hän arveli, että rajaseudulla ”parrakas

idänmies saattoi yllättää”. Olli kertoi, että tunnin soutumatkan päässä oli kolme ka-peaa salmea, joita vihollinen jatkuvasti vartioi. Ollin ehdotuksesta tehtiin varo-vaisia tiedusteluja yöhämärissä salmien lähistöllä, Laukansaaressa yövyttiin, le-vättiin ja tarkastettiin varusteet.

Illansuussa levänneet miehet nousivat jännittyneinä veneisiin. Olli Laukkanen toimi oppaana, Simo Laukkanen seurasi operaatiota omalla veneellään. Pihlajave-si ylitettiin reippaassa tahdissa. Päällikkö määräsi täyden hiljaisuuden, hämäräs-sä näkyvyys oli heikkoa, mutta tyynen vedenpinnan väreet ja airojen kitinä pi-tivät venekunnat toistensa tuntumassa. Aamulla oltiin turvallisessa poukamassa Pullinlahessa, sinne pystytettiin teltat ja levättiin.

Seuraavana öinä tehtiin tiedusteluretkiä sen selvittämiseksi, olisiko Talvisalossa ja Vääräsaarella vihollispesäkkeitä. Lauk-kasten kevyt vene vedettiin kannaksen poikki Haapaveden puolelle. Olli ja Simo Laukkanen mukaan otettiin kaksi soti-lastaa, Simo Laukkanen ja toinen sotilas laskettiin maihin Talvisalon puolelle ja Olli Laukkanen souteli hiljalleen rantaa pitkin pohjoiseen. Kierroksen jälkeen ryhmät kohtasivat toisensa ja palasivat takaisin leiriin. Samalla strategialla tutkittiin muut-kin läheiset saaret ja salmet sopivan lin-nanpaikan löytämiseksi.

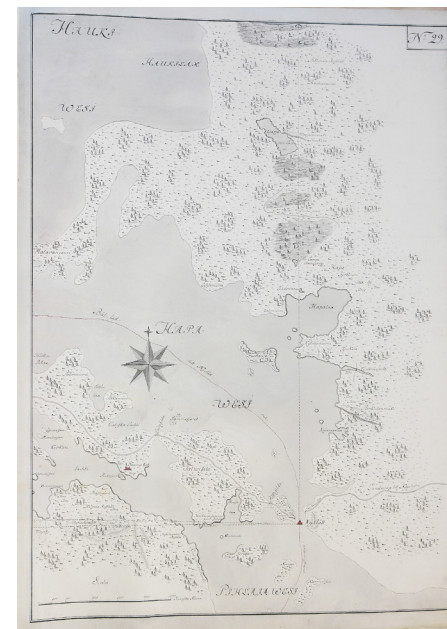
Kolmannen yöllisen tiedusteluretken jäl-keen päätös oli valmis, linnoitus raken-nettaisiin Kyrönsaarelle kahden syvän virranuoman väliin vanhan Säämingin-salon rajapaikan lähelle. Saari oli joka suuntaan hallitsevassa asemassa eikä sitä ollut helppo valloittaa.

Riuskaa rakentamista

Rakennustyöt alkoivat seuraavana ke-väänä Erik Akselinpoka Tottin piirus-

tusten pohjalta. Rakennustöistä vastaa-maan hän nimitti Kustaa Laurinpojan ja Olli Laukkanen. Linna oli määrä rakentaa puusta, tarvittavat järeät hirret kaadettiin maaliskuussa ympäristön metsistä ja ve-dettiin Haapaveden rannoille, josta ne ui-tettiin rakennuspaikalle. Simo Laukkanen juoksutti viestikapulaa: kesäkuun alussa oli heti kylvötöiden päätyttyä oltava miehiä ja hevosia töissä. Määräyksenä oli ”mies talosta, kaksi parhaasta” kuudeksi viikok-si töihin Sulkavaa, Rantasalmea ja Juvaa myöten. Heinäajaksi miehet pääsivät lo-malle, elokuussa jatkettiin töitä vähän hi-taammalla tahdilla pimeyden vuoksi.

Työmiehet olivat työhön tottuneita, leveä-harteisia ja huumorintajuisia savolaisia. Miesporukassa veisteltiin, että: ”Kyllä tässä vielä iivanan partakarvat kär-vennetään.”

Kartta vuodelta 1749, Olavinlinna kartan alaosa punaisena kolmiona.

”Kärvennetään, uimalla ne ei tähän linnan pääse, on tässä sellaiset vallihaudat.”

”Parasta niiden on pysyä omilla halmeillaan ja pitää punainen paita pöksyn päällä. Täällä se voisi revetä.”

(Karttunen & Liukko & Vaahtoluoto: Linna ja maakunta, s. 24)

Työtä johtanut Kustaa Laurinpoika oli tyytyväinen työväkeensä. Laukkaselle hän kehui, että ”ne vain mustaa leipää ja kuivattuja muijkuja syövät, mutta voimaa on kuin karhulla ja valoisaa mieltä antaa muillekin.” Työnjohtajat totesivatkin, että miesten kanssa oli ilo työskennellä, he pitivät asiaa omana ja rakensivat linnaa turvaksi kotiseudulle.

Puinen puolustuslinna

Linnaan valmistui kaksinkertainen hirsinen ympärystymuuri, välit täytettiin kivillä ja mullalla, muurin sisäpuolelle rakennettiin asuin- ja varastohuoneet.

Linna valmistui ennen vuoden loppua. Erik Akselinpoika kävi sen tarkastamassa ja toteamassa, että linnan suojaan voitiin majoittaa varusväki varusteineen ja hätätilassa muutakin väkeä.

Tyytyväinen Erki Akselinpoika Tott määräsi Kustaa Laurinpojan linnan ensimmäiseksi komendantiksi ja Olli Laukkasen linnanvoudiksi.

Puulinnoituksen tehtävänä oli toimia hyvänä majoitus- ja turvapaikkana Savon rajavartiostolle. Rajantakainen vihollinen oli kuitenkin toista mieltä ja aktivoitui hyvin toimeliaaksi. Venäläiset väittivät, että linna oli rakennettu Novgorodin alueelle ja hyökkäsivät ajan parhaita tuliaseita käyttäen linnan kimppuun. Puulinna ei noiden aseiden tehoa kestänyt ja se raunioitui.

Kahden vuoden kuluttua puulinna päätettiin purkaa ja tilalle alettiin rakentaa ke-

väällä 1477 kivistä linnaa samalle Laukkasen Ollin suosittelemalle paikalle. Mutta se linnanrakennusurakka onkin jo toisen tarinan arvoinen.

Laukkaset luovina Savon keskiajalla

Vielä tänäänkin voimme ihailla sitä luovaa ajattelua, jolla Olli Laukkanen päätyi esittämään Erik Akselinpoika Tottille linnan paikkaetsinnän strategian ja puolustusteknisesti mielekkään sijaintipaikan. Saaren ja mantereiden välisen kapeimman kohdan, Kyrönsalmen pyörteiset virtaukset vaativat nykyaikaisia teknologisia ratkaisuja veden ylittämiseen. Virran ylityksen vaikeuden, suorastaan vaarallisuuden, kokivat ne monet turistit, joita kuljetettiin virran yli rauhanomaisesti veneillä ennen kääntöosien rakentamista. Linnassa ja oopperajuhlilla käyneet tietävät, että linnaan olisi todella vaikea mennä uiden tai veneellä. Nykyisin sieltä poistuminenkin viivästyy jos salmen ohittaa rahti- ja matkustajalaiva. Vaihteleva virtaus tuottaa jatkuvasti ongelmia laivaliikenteelle ja edellyttää suurta varovaisuutta. Kuluvana huhtikuuna laiva törmäsi jälleen linnan sillan rakenteisiin ja pääsi linnaan siltaa pitkin keskeytettiin.

Kirj. Ritva Laukkanen

* Läänitys: hallitsijan tai muun vallanpitäjän ylimykselle luovuttama alue palkkiona ansiosta tai myöhemmin suoritettavista palveluksista.

Lähteet: Pirkko Lehtosalo-Hilander, Kauko Pirinen: Savon historia I. Kustannuskiila Oy 1988

Karttunen & Liukko & Vaahtoluoto: Linna ja maakunta. Kustannusosakeyhtiö Otava 1958

Kartta: Heikki Rantatupa. Historialliset kartat/ Jyväskylän yliopisto: Haapavesi 1749. Mikkelin lääni, Savonlinna, Nyslott

Nyky-suomen sanakirja 2. Toim. Matti Sadeoja, Suomalaisen kirjallisuuden seura. WSOY 1983

Pula-ajan tuomaa luovuutta

Sammakoilla autot liikkeelle

Kuten jo edellisestä lehdestä oli havaittavissa sota- ja sen jälkeinen aika kehitti monella tavoin luovuutta. Sitä tapahtui myös autoalalla. Varaosia eikä välttämättömiä raaka-aineita ollut saatavissa. Teollisuustuotanto palveli sota-toimia varten ja osien saanti ulkomailta oli olematonta. Oleellista oli, että ongelman ja hädän tullen oli käytettävissä oleva kalusto hyödynnettävä. Varakalustoa ei ollut, niinpä oli pyrittävä toimimaan puutteen ja kurjuuden välineillä.

Myöskään nestemäistä polttoainetta, bensiiniä eikä dieseliä ollut juurikaan saatavissa. Myöhemmin ns. mäkibensaa riitti niukasti siviilikäyttöön. Oli etsittävä polttoainevaihtoehto.

Oli suorastaan onni, että tietävästi alkuaan Ranskassa syntynyt hiilikaasukehitin, kansanomaisesti ”häkäpönttö”, oli otettu Suomessa kehittelyn alaiseksi meidän olosuhteitamme varten niin laitteiston kuin raaka-aineen osalta. Vaikeasti saatavan kivihiihen sijasta voitiin käyttää puuhiiltä, pilkettä. Ilman sitä autokalusto olisi seisonut. Tosin joissakin dieselautoissa oli ongelmia moottoreiden käynnistyksessä. Kun se viimein onnistui, moottoreiden annettiin käydä niin kauan kun tiedettiin autolla olevan käyttötarvetta jopa useita vuorokausia. Joka tapauksessa nestemäisen polttoaineen korvaaminen kiinteällä, vaikka pönttö oli täytettävä aina n 50 km jälkeen, oli luovuutta parhaimmillaan.

Voiteluöljyn korvikkeena oli terva, jota jaostettiin autokäyttöön sopivaksi. Se osoittautui kuitenkin ongelmalliseksi ja laakerivauriot olivat yleisiä. Uusia laakereita ei ollut tietenkään saatavissa. Sotarintamalla, kenttäkorjaamoissa heti rintamalinjojen takana tähänkin ongelmaan löydettiin ratkaisu. Karjalan koivun tuohi osoittautui hyväksi hätäratkaisuksi. Se kierrettiin akselin kaulalle liukulaakeriksi. Ominaisuus parani, jos oli aikaa keittää tuohi tervassa ennen asennusta. Tuohesta tuli sen ajan itsevoiteleva malli. Sotaveteraanin kertoman mukaan monta autoa saatiin siirrettyä pois viholliselta kaikkine kuormineen.

Tervamainen öljy muuttui pakkasella va-

selliiniksi. Sodan aikana sen notkeutta (viskositeettia) parannettiin kylmäkäynnistyksen helpottamiseksi ja voitelevuuden parantamiseksi lisäämällä ”öljyyn” hieman bensiiniä. Koneen lämmitessä bensiini haihtui ja voiteluominaisuus parani. Kerrottiin, että ”korpipolton” tuote sopi myös mainiosti ja sitä käytettiin vain tiukan paikan tullen, koska kysyntää oli muuanne.

Etupyörälaakeri- tai rengasvaurioissa ohjaavista pyöristä poistettiin rengas ja vanteeseen kiinnitettiin halko, joka muotoiltiin sukseen. Ja taas auto oli käyttökelpoinen

Räjähäntynyt rengas korjattiin muotoilemalla romurenkaasta sopiva paikka ”tossu” vaurio-kohtaan. Silloin ei pieni ”jytkytyskään” estänyt matkantekoa.

Sen ajan bensiinimoottoreiden sytytyslaitteiston ongelmaksi muodostui myös heikkolaa-tuiset kondensaattorit. Uusia ei liioin ollut saatavissa vaurioituneen tilalle eikä ilman toimivaa tultu toimeen. Apu löydettiin luonnosta. Kondensaattorin piuhan päähän kytkettiin peruna ja matkaan. Peruna oli tarpeen särpimenä, joten tilalle oli etsittävä vaihtoehto. Sulan aikana korjaaja hakeutui vesialueille, josta etsi sammakoita. Piuha koipeen ja menoksi. Kertoja ei muista mikä silloisista perunalaaduista Upto, Eldorado tai Vesijärvi oli toimivin. Sammakoista Rupisammakko oli ollut haetuin. 1970-luvulla perunan soveltuvuutta epäilevät autoteknikkopilaat totesivat Mikkelin tekun autolaboratoriossa Amerikan punaisen perunalajin toimivan Skodan kondensaattorina kohtalaisen hyvin.

Sodan aikana ajoneuvokaluston merkitys oli suuri. Sitä tuhoutui ja tarve kasvoi varsinkin perääntymisvaiheen aikana. Ylläpitohuoltoihin ei juurikaan ollut mahdollisuutta, joten kaluston kunto oli heikko. Liikutettiin usein kulkee tai halkee periaatteella. Tehtiin, mihin pystyttiin. Vaikeissa olosuhteissakin autot saatiin toimimaan, usein kekseliäisyyden - luovuuden myötävaikutuksella.

Kirj. Veikko Laukkanen

Selvittiinpä ennenkin

KORTTIPELIÄ

Kun saksalaiset marssivat Puolaan 1.9.1939 aloittaen toisen maailmansodan, suomalaiskodeissa ennakoitiin tulevaa ryhtymällä hamstraamaan kahvia ja sokeria kaappeihin. Aavistukset osuivat oikeaan, juuri sokeri ja kahvi laitettiin ensimmäisinä säännöstelyyn ja pantiin ns kortille jo lokakuun 12 päivänä samana vuonna. Silloinhan Suomi ei vielä ollut sodassa.. Syynä oli ennen kaikkea ongelmat elintarvikkeiden kuljetuksissa ja siinä, ettei Suomella tuolloin ollut viljan, perunoiden eikä muidenkaan elintarvikkeiden varmuusvarastoja. Toisaalta taas kansalaisten hankinnoista kehkeytyi suorastaan tolkutonta, kauppojen varastot hupenivat ripeään tahtiin.

Tästä se alkoi, vähitellen sotien aikana joutuivat säännöstellyiksi muutkin elintarvikkeet: vilja, meijerituotteet ja liha sekä muut välttämättömyydet, kuten tekstiilit, nahka ja polttoaineet. Vuoden 1942 alussa tuntui, että ilman kortteja sai vain pinaattia ja sakariinia, sakariininikin joutui säännöstelyyn jo saman vuoden lopulla. Myös tarvikkeiden hinnat jäädytettiin, tällä ta-

voiteltiin kansalaisten tasavertaisuuden toteutumista ja pyrittiin ehkäisemään keinotulua. Kansalaiset oppivat jonottamisen jalon taidon. Kaupan edessä olevaan jonoon asetauduttiin, vaikkei ollut tiedossa, mitä jonon etupäässä oli saatavissa vai oliko sitä enää ollenkaan siinä vaiheessa kun itse pääsi tiskin ääreen.

Elintarvikkeiden korttiannokset eivät kataneet aikuisten päivittäistä ravinnontarvetta, lapsille ja erityisryhmille oli määritelty kattavammat annokset. Käytännössä korttiannokset määriteltiin iän, sukupuolen ja työn raskauden mukaan, joten ne olivat henkilökohtaisia. Ostokorttiluokkia oli 5, A-kortin saivat alle 7 -vuotiaat lapset, E -kortin erittäin raskaan työn tekijät. Kaupassa käynti oli varsinaista korttipeliä, aina ei ollut tavaraa riittävästi kaikille jonottajille, aina ei itsellä ollut rahaa ostaa. Enimmillään oli voimassa 53 ostokorttia. Jos kadotti ostokorttinsa, uutta ei saanut tilalle. Suomalaisten korttiannokset olivat sotaa käyvistä Euroopan maista kaikkein niukimmat.

Ostokortin kupongeilla sai tietyn määrän tarviketta kuukautta kohden. Tutkin isoitini

Isoäidin ostokortti ja Norma-korttikotelo.

ostokorttia, joka oli määritelty kutomoteollisuustuotteita, vaatetustarvikkeita ja jalkineita varten. Kortti oli kaksiosainen, oikeanpuoleiset olivat ns pistekuponkeja ja vasemmanpuoleiset erikoiskuponkeja. Kansanhuoltoministeriö määräsi niiden voimassaoloajan. Ilman erikoiskuponkia sai yhdellä tavallisella pistekupongilla 20 senttimetriä kangasta, metriin tarvittiin siis viisi kuponkia. Leninkiin, kävelypukuun tai aluskerrastoon tarvittiin kaksi erikoiskuponkia. Yhdet sukat tai 100 g lankaa sai yhdellä erikoiskupongilla, sai, jos sitä yleensäkin oli kaupassa. Sekä ostajan että kauppiaan oli oltava tarkkana, että kortista leikattiin oikea määrä oikeita kuponkeja. Ostokorttien säilyttämistä varten valmistettiin pahvisia lokeroillisia koteloida.

Kauppiat joutuivat saksimaan sormenpään kokoiset ruudut jokaisen ostoksen yhteydessä päivittäistä inventaariota varten. Pikku-neliöt laskettiin aluksi hyvin tarkasti yksitellen, lopulta oli pakko ruveta punnitsemaan neliökoisoja tarkkuusvaa'alla. Kansanhuollon tarkastajat tekivät kauppoissa pistokokeita seuraten tarkasti pienten kuponkien laskentaa.

Erään työtoverini vanhempien omistamassa kaupassa tarkastajat olivat sattuneet tulemaan paikalle, kun kulhoon laitettuja pieniä ruutuja oltiin laskemassa kauniina kesäisenä päivänä avoimen ikkunan ääressä. Äkkiä sisään lensi harakka, joka verotti ison nipun lippusia nokkaansa ja syöksyi samaa tietä ulos. Tarkastus jäi hyvin lyhyeksi.

Itse muistan näistä korttipeleistä sen, että käydessäni kansakoulua 1940- luvun lopulla kouluun piti viedä lihakeittopäivänä lihakortin kuponkeja ja käsitöihin tekstiilikortin kuponkeja. Vielä 1949 jaettiin ostokortteja mm viljatuotteita varten. Viimeisenä säännöstelystä vapautettiin kahvi 1950 -luvun alussa.

HANKINTAKEINOJA

Armeijan ruokahuolto oli ykkösprioriteetti, kotirintama joutui tyytymään siihen, mitä jäljelle jäi armeijan tarpeista ja siihen, mitä itse pystyi tuottamaan. Tosin armeijakin joutui tinkimään ravinnon tasosta. Rintamalla oli sen vuoksi lupa ampua hirviä ja hirvenlihaa sai laittaa myös kotirintamalle lähteisiin paketteihin. Viljelijöille ja karjankasvattajille asetettiin luovuttamispakko. Elintarvikehuolto valvomaan asetetun kansanhuollon tarkastajat noudattivat määräyksiä vaihtelevasti, joten epäiltiin, että kaikkia yh-

teiseen käyttöön tarkoitettuja elintarvikkeita ei saatu jaettavaksi.

Elintarvikkeiden hankinnassa ulkomailta oli vaikeuksia, mm Ruotsi suhtautui melko nuivasti seimenperunan luovuttamiseen suomalaisille. Ruotsi myöntyi kuitenkin lainaamaan siemenviljaa kovimman puutteen vuosina. Talvella 1942 Saksasta ostettua viljaa kuljettavat laivat juutuivat 40 päiväksi jäihin Gotlannin rannikolla. Asia salattiin visusti, olisihan laivaston tuhoaminen ollut herkkupala viholliskoneille. Kotirintaman käytössä oli elintarvikekuljetuksia varten avonaisia rekiä, avolavakuormureita ja kylmiä junavaunuja. Kansa söi paleltuneita perunoita ja lanttuja.

Kalan kulutus kasvoi, mm silakkaa syötiin paljon. Kalastajat velvoitettiin tuomaan kalaa yleiseen jakeluun, pienenä korvauksena tästä he saivat petrolia aluksiinsa.

Kunnat osallistuivat ruokahuoltoon mm vuokraamalla puistoja aarimaiksi. Viljelypaloilla piti toisen puolikkaan olla perunamaata, toisella puolikkaalla viljeltiin muita juureksia ja vihanneksia. Palstaviljelystä oli pidettävä tarkkaa kirjanpitoa. Perunapulan vuoksi vähistä siemenperunoista leikattiin ituosat, jolloin yhdestä perunasta saatiin monta siemenperunaa. Kotiliedessä neuvottiin keväällä perunoita kuorittaessa ottamaan talteen perunan itäneestä osasta vähän paksumpi kuori siemenperunaksi.

Ulkomailta saatiin ns sotakummien lähettämänä tai kustantamana jonkin verran ruokatarvikkeita ja vaatteita sisältäviä avustuspaketteja. Mannerheimin Lastensuojeluliitto toimi sotakummitoiminnan välittäjänä, kirjeiden käännöspalveluna ja neuvonantajana.

Ikävänä piirteenä niukkuudessa oli melko kukoistava mustan pörssin kauppa. Jotkut idearikkaat ihmiset loivat tulevaisuutta perheelleen kyseenalaisin keinoin. Mustan pörssin hinnat olivat jopa nelinkertaisia kaupan hintoihin verrattuna. Elokuvasssa "Kultainen vasikka" Marja Korhonen tekee huikean roolin mustan pörssin tehokkaana ja touhukkaana toimijana. Salakauppa ja salakuljetus kukoistivat. Junissa ja linja-autoissa saatettiin tarkastaa asiakkaiden matkalaukut ja pussukat, merellä vahdittiin liikennettä ja maanteillä tehtiin kulkijoiden tarkastuksia. Lehdistössä julkaistiin salakauppaa tuomitsevia kirjoituksia ja julistuksia.

LUOVUUS KUKASSAAN

Kekseliäisyyttä tarvittiin paljon, ettei ruokalista kuulostaisi tylsältä, kuten eräs henkilö kertoi: ”Eilen syötiin perunaa ja soossia, tänään on soossia ja perunaa”. Lehtien ruokaohjeet olivat hauskasti nimettyjä, löytyi ohje mm mukaeltuun aprikoosikiisseliin, jonka perusaineksena oli porkkana, mausteena sakariini ja sitruunanmehu. Mukaeltu marsipaani puolestaan valmistettiin keitetystä perunasta ja kauraryyneistä. (Kotiliesi 1943)

Niukkuus loi muutakin kekseliäisyyttä, lehtien ilmoitussivut täytyivät osto-, myynti- ja vaihtotarjouksista. Joku antaisi hyvän turkinsa, jos saisi vastineeksi voita tai sianlihaa. Kaupunkikotien piholla ja jopa kylpyhuoneissa ja kellareissa rötkki sikoja. piparit leivottiin ruisjauhoista kun vehnää ei ollut, lihaksi kelpasivat variksetkin. Luonnonantimia käytettiin runsaasti, oli voikukka- ja vadelmanlehtiteetä, syötiin männyn- ja kuusenkerkkiä, ketunleipää, suolaheinää, oravia ja muunneltua teetä eli varista parafiinissa. Kahvia jatkettiin mm sikurirouheella tai koivunkäävällä eli erilaisilla korvikkeilla. Kaupassa myytävässä kahvissa oli aitoa

Kesäisellä maidonhakureissulla pikkusisaren kanssa.

kahvia vain 25%. Tutuksi tulivat voivelli, koiranliha, hernekeitto ja erilaiset perunan, kaalin ja lantun sovellukset ruokataloudessa. Kirjapainot julkaisivat pula-ajan keittokirjoja, lehdissä oli reseptejä ja eri tahot järjestivät kursseja ruokataloudesta. Helsingissä järjestettiin jopa kotitalouskurssi nuorille morsiamille. Kurssin pääsyvaatimuksena oli sormus vasemman käden nimettömässä.

Pieni ilonaihe saatiin v 1943, kun kansanhuolto ilmoitti kevättervehdyksenä, että ”Uuden maidonjakelujärjestelmän monimutkaisuutta on paljon soimattu, mutta kerrassaan mieluisa on se uutinen, että tämä järjestelmä kykenee antamaan pienen kerma- ja lisäainoksen. Kahden desilitran perusannoksen maitoa tulee ½ desilitraa lisäksi kermaa tai jos kaupassa sattuu olemaan, saa sen sijasta kolmannen desilitran maitoa”.

(Kotiliesi s. 245 /1943)

Maitoannokset henkeä kohden olivat tosi pienet. Äitini lähetti minut usein hakemaan perheen maitoannoksen muutaman talon päässä kotikatamme varrella olleesta kivijalkakaupasta. Kerran sitten kevättalvella kaaduin kotiportilla liukkaaseen kohtaan. Suurin huoleni ei suinkaan ollut kipu ja mustelmat, vaan se, että onnistuisin pitämään maitokannun pystyssä, ettei pisaraakaan menisi hukkaan. Ja onnistuinhan minä!

NÄLKÄ

Koska ruokaa oli niukasti tarpeisiin nähden, oli melkein kaikilla nälkä. Erityisesti vuosi 1942 muistetaan nälkävuotena. Tuona vuonna mm mielisairaalapotilaita kuoli nälkään yli 1000 potilasta enemmän kuin normaalivuonna. Yhteiskunnan rasitteena olivat myös sotavangit. Sotavankeja kuoli nälkään vv 1941-1942 yli 19 000. Sotilasjohdossa syntyi kiistaa vankien ravitsemuksesta, he tekivät kuitenkin kovaa työtä. Siviilit antoivat vangeille ruokaa, mutta se ei tietenkään riittänyt, olihan puutetta itselläänkin. Vankeja alettiin sijoittaa maatiloille työhön, tällöin tilanne heidän osaltaan koheni paremmaksi.

Helmikuussa 1942 tilanne oli epätoivoinen, ministeri Ramsay kehotti virkamiehiä varovaisuuteen tiedottamisessa. Merikuljetukset pysähtyivät jäätilanteen vuoksi. Kun 10 000 tonnia ruista seisoi Gotlannin jäissä, tilannetta ei kerta kaikkiaan saanut kertoa lehdistössä.

Helsinkiiläiset selvisivät maan muiden kaupunkien asukkaita paremmin. He söivät ravintoloissa, koska eivät ehtineet jonottaa kauppoihin.

KULJETUKSET

Tarvikkeiden kuljetuksetkin vaikeutuivat, mm kovien ja ankarien talvien, polttoainepulan ja kuljetuskaluston puutteen vuoksi

Liikenne oli muutenkin hankaluuksissa. Hevosista suuri osa oli viety armeijan tarpeisiin, mutta polttoaineen saanti oli ehkä suurimpia ongelmia koko yhteiskunnan kannalta. Jo vuonna 1939 liikekannallepanon aikana esimerkiksi salolaisen Vainion firman seitsemästä autosta kuusi vietiin sotaan.

TYÖVOIMAA

Jotta kotirintama toimisi, piti naisten, nuorten ja vanhusten korvata jotenkin rintamalla olevien miesten työvoima. Naiset astuivat tehdasaleihin, tuotantolaitoksiin, pelloille ja metsiin tekemään tuottavaa työtä. Kaikki 15 - 50 -vuotiaat olivat työvelvollisia ja jokaisen oli osallistuttava maa- ja metsätalouden töihin. Tosin maanviljelijät hieman karsastivat tumpeloita kaupunkilaisia navetassa ja porkkanamaalla. Nuoret osallistuivat erilaisiin materiaalikeräyksiin ja polttopuiden tekoon. Naiset toimivat mm Lottajärjestössä monenlaisissa tehtävissä sekä kotirintamalla että sotatoimialueella. Myös siirtolaisten huolto ja ilmavalvonta kuuluivat lottien tehtäviin Mikkeliissä siirtoväen huollosta vastasivat suojeluskuntatalolle sijoitetut muonituslotat. Äitini kuului muonittajiin ja kuten hän päiväkirjassaan kirjoitti, työhön oli mentävä kun käsky kävi. Jäin sisareni kanssa kotiin ja vietimme aikaa miten sattui, mutta kävin myös usein katsomassa äitiä suojeluskunnan talolla. Talon pihalla oli kenttäkeittiö, jossa keitettiin sopaa. Sisällä talossa leikattiin leipää viipaleiksi. Kerran lähdin erään lotan mukaan viemään suurta leipäkoria läheiseen Maaseurakunnan kirkkoon. Sinne oli evakuoitu Karjalasta tulleita siirtolaisia. Innokkaana ojentelin leipäsiivuja ihmisille. Eräs karjalaisäiti totesi mieltä lämmittävästi: ”Kyllä on mukava tulla tänne, kun pienet lapsetkin meitä auttavat”.

Kirj. Ritva Laukkanen

Lottien sopankeittoa katsomassa suojeluskuntatalon pihalla.

Äitini lottapuvussaan vuonna 1938.

Aida-kangas ja ristipistot

En voi kehua, että olisin käsityöhminen. En ole oikeastaan koskaan kutonut enkä virkannutkaan, saatikka että ompelisin ompelukoneella. Yläkoulussa opeteltiin kyllä käsitöitä, mutta kun sormet ovat eriparia, niin minkäs teet. Vaan ristipistotyöt ovat minun alaani. Neula pysyy sen veran näpeissä, että saan ristipistoa ja jonkinlaista kuviota aikaan. Kun inspiraatio iskee, ei raaski työtä laskea käsistään pois ennen kuin se on valmis. Nytkin minulla on kaksi aloittamatonta ja aloitettu työ tuolla kaapissa. Molemmat ovat isoilla pistoilla tehtäviä ja niistä tulee tyynyjä. Tilasin vuosisa sitten USA:sta kaksi kirjailukirjaa, joissa on erilaisia malleja. Tehdyimmät työt niistä kirjoista ovat morsiuspari ja vauvan

vaunut. En ole laskenut miten monelle hääparille olen tehnyt häätaulun lahjaksi. Niissä on nimet, päivämäärä ja paikka ja sekä tietysti morsiuspari. Monella seinällä olen nähnyt tekemäni häätaulun, on se niin ainutlaatuinen, kahta samanlaista lahjaa ei ole ollut lahjapöydässä. Kun pistot pitää laskea aida-kankaaseen ja virheitä ei saa tulla, koska malli ei ole valmiiksi tehty. Olen myös tehnyt ristipistokortteja, joita olen liimannut taustaan ja lähettänyt tutuille onnittelukortteina. Ne on aina vähän erikoisempia kuin kaupasta ostetut.

*Kirj. Jaana Väisänen
22.1.2013 Pielavesi*

Laukkasten luovuus

Puheenjohtaja kirjoitusta lehtemme anoi ja numeron pian ilmestyvän sanoi.

Lupasin muutaman riimin siihen vääntää ja luovuusteemaan katseeni kääntää.

Laukkaset toimivat monissa duunissa, hyvin on heillä pullat uunissa.

Kun sukukokous avaa näyttelyn meille, se johdattaa monille luovuuden teille.

On tavattu seppä ja himmelin teko, on ollut esillä töitä melkoinen keko.

On puutyöt, on vastat, on pula-ajan kamaa, on keittokirja ja näyttely teemaa samaa.

Joku pitsiä nyplää ja koruommelta suoltaa, jonkun taidot maalaustaiteeseen puoltaa.

Sanat on hallussa puheissa, teksteissä, ilmaisut, murteet aina tuoreina meissä.

On sukuvikana musikaalinen taito, juhliassa omintakeinen ohjelma aito.

Soittajia riittää vaikka kahteen vuoroon, on solisteja, laulajia suureen kuoroon.

Eivät Laukkaset pidä kynttilää vakan alla, vaan ovat esillä kotikylissä ja maailmalla.

Mutta osaavat myös tarvittaessa luovia, olla joustavia, taipuisia kuin muovia.

Laukkaset toisiaan kilvan kiittää, hyvähän se, kun luovuutta riittää.

Tässä vain joukkomme luovuuden otos, tarkempi kuvaus olis' pitkä jotos.

Sirpa Herve (o.s. Laukkanen)

Luovaa elämistä

SUORASTAAN USKOMATONTA

Kuinka ihmeessä me, jotka synnyimme ilman äitiysvoimistelua, neuvolaa ja äitiysrahaa kuinka ihmeessä me, jotka kasvoimme ilman lapsilisää, päiväkotia ja leikkikoulua, ilman vaippoja, muovivaippia ja teippiä, kuinka ihmeessä saatoimme oppia konttaamaan ja kävelemään näin kauas – ja kauan?

Kuinka ihmeessä osasimme leikkiä kävyillä, tikuilla ja sileillä kivillä tietämättä mitään virikkeitä antavasta leikkiympäristöstä, terapiasta ja paneelikeskusteluista aiheena ”Lapsi ja kulttuuri”, me, jotka paikatuihin polvin ja puupohjaisissa paperikengissä seisoimme silakka- ja perunajonoissa sotavuosina, me, jotka istuimme rapistuneissa luokkahuoneissa, kirjoitimme vihkoihimme ja luimme läksymme omista kirjoistamme, perityistä taikka vanhoina ostetuista, vailla ilmaista aamiaista ja koulukyytiä, onnellisen tietämättöminä koulukypsyystesteistä, kukista ja mehiläisistä ja opiskelulisistä? Meillä ei ollut aavistustakaan kuraattoreista, koulupsykologeista, nuorisotiloista eikä kunnallisista lautakunnista.

Meillä ei ollut vapaa-ajan ongelmia. Kuinka ihmeessä olemme selvinneet hengissä ja päässeet tähän asti?

Ja kuinka on mahdollista, että meillä oli niin hauskaa?

Se on suorastaan uskomatonta!

*Ritva Laukkasen kokoelmista
Tekijä tuntematon.*

Viulu-Veikko

Veikko Laukkanen on syntynyt Pielavedellä 1932. Hän kuuluu Pielaveden kirkonkylän Laukkasten sukuhaaraan. Veikko on ollut monessa mukana. 15 - 16 vuotiaana hän oli soramontulla luomassa lapiolla soraa autoihin. Veikko on ollut myös nuorena miehenä töissä Säviän sahalla mittamiehenä. Metsänhoitoyhdistyksessä hän oli leimausporukoissa. Sitten Veikko perusti pienkonekorjaamon ja myymälän Pielavedelle, jossa on myyty mopot ja moottorisahat. Veikko myi myös kaikkea muuta pientä "tilpehööriä", joita tarvittiin niin moottorisahaan kun mopoon ja moneen muuhun laitteeseen. Tarvittaessa Veikko on huoltanut mopoja tai korjannut moottorisahoja. Ainahan niissä on jotain vikaa, kun ovat molemmat kovassa käytössä. Mopoilla ajettiin vielä mm. savotoille siihen asti, kunnes autot valtasivat tiet. Moottorisaha Hyry oli monella metsurilla. Sitten tulivatkin motot ja isot työkoneet.

Viulun Veikko otti käteensä vasta aikuise-
na. Kansalaisopistolle oli tullut Reijo Pola, joka opetti viulunsoittoa. Siellä opeteltiin ensin nuotit ja nuoteista opeteltiin soittamaan viulua. Kyllähän Veikosta viulunsoittaja tuli. Hän on soittanut myös Pielaveden Pelimanneissa. Viulu on soinnut Veikon käsissä syntymäpäivillä, häissä ym. juhlissa ja monet "syketanssitkin" hän on tanssittanut. Joskus hän on soitellut yhdessä sahansoittajankin kanssa. Veikko oli sitä mieltä, että pysyy virkeänä kun soittaa. Ja kyllä Viulu-Veikko soittamisen taitaa. On hyvä, että hän itse pysyy virkeänä, mutta niin pysyvät kuuntelijatkin. Niin, kyllähän se kummasti tanssijalkaa alkaa vipattaa. Vaan ihmekös tuo on, onhan soittajana Veikko Laukkanen.

Kirj. ja kuva Jaana Väisänen

Laukkasten sukuneuvosto 2012-2015

Risto Laukkanen

puheenjohtaja
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
risto.laukkanen@elisanet.fi
0400 647 637
[Kesälahden sukuhaara](#)

Ansa Haapalainen

varapuheenjohtaja
Niittypolku 3 A 6 70600 Joroinen
ansa.haapalainen@edu.joroinen.fi
050 327 0601
[Juvan sukuhaara](#)

Oskari Laukkanen

Savonkatu 5 A 1, 70100 Kuopio
oskari.laukkanen@rtrky.fi
0400 271 353
[Pielaveden sukuhaara](#)

Päiviö Turtiainen

sihteeri
Tyynelänkatu 8, 44200 Suolahti
paivioturtiainen@gmail.com
0400 857 005
[Kerimäen sukuhaara](#)

Anne-Marita Laukkanen

Kuusihaankatu 1 B 28, 45150 Kouvola
annemaritalaukkanen@gmail.com
040 724 7418
[Keiteleen sukuhaara](#)

Jarmo Laukkanen

Sajatie 513, 12630 Sajaniemi
jarmo.laukkanen@pp.inet.fi
0400 480 225
[Räisälän sukuhaara](#)

Pekka Laukkanen

Lehtoniementie 97 A 43, 70840 Kuopio
pekka.laukkanen@yahoo.fi
050 544 8400
[Kerimäen sukuhaara](#)

Pia Laukkanen

Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
mariapia.laukkanen@gmail.com
014 690 611
[Kesälahden sukuhaara](#)

Rauni Laukkanen

Kainuunkatu 7 B 11, 87100 Kajaani
RL.Rauni@gmail.com
040 727 3250
[Kontokin sukuhaara](#)

Reijo Laukkanen

Kalamajantie 1355, 12750 Pilpala
relle.laukkanen@gmail.com
040 525 5193
[Kiuruveden sukuhaara](#)

Ritva Laukkanen

Vanamonkuja 2 B, 50120 Mikkeli
ritva.m.laukkanen@elisanet.fi
0400 510 241
[Juvan sukuhaara](#)

Veikko Laukkanen

Vanamonkuja 2 B, 50120 Mikkeli
veikko.laukkanen@elisanet.fi
0400 657 140
[Juvan sukuhaara](#)

Taina Saarenpää

Näätäkuja 3 B 11, 01480 Vantaa
taina.saarenpaa@netti.fi
040 580 8655
[Kiteen sukuhaara](#)

Jaana Väisänen

Saraheinäntie 3 A 1, 72400 Pielavesi
jaana-annikki@hotmail.fi
040 756 5221
[Räisälän sukuhaara](#)

Itella Green

***Hyvää kevättä
ja aurinkoista kesää!***